

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարեկան 6 ռուբլի, Ստանդին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրուած են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տէլէֆոն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի եւ ածն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունուած է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարուած են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.
Տէլէֆոն № 253.

ԲԱՅՎԱԾ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆՍՅ 1900 ԹԱՎԱՆԻ

ՄՇԱԿ

(28-ՐԻ ՏԱՐԻ)

ԻՐԱՎԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՆՆԱԿԱՆ ԼՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

«ՄՇԱԿԻ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ ԵՒ ՆՈՅՆ ՊՐՕԳՐԱՄՈՎ ԵՒ ՆՈՅՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ. «Մ շ ա կ ի» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, տասն եւ մէկ եւ տասն ամսականը՝ 9 ռ., ինն եւ ութ ամսականը՝ 8 ռ., հինգ ամսականը՝ 7 ռ., վեց ամսականը՝ 6 ռ., չորս ամսականը՝ 5 ռ., երեք ամսականը՝ 4 ռ., երկու ամսականը՝ 3 ռ., երկու ամսականը՝ 2 ռ. եւ մի ամսականը՝ 1 ռուբլի:

ԱՐՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Ա մ ե ռ ի կ ա յ ի բաժանորդները պէտք է վճարեն տարեկան 6 ռուբլի. Եւ ռ օ պ ա յ ի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պ ա ռ ւ կ ա ս տ ա ն ի բաժանորդները 10 ռուբլի:

«ՄՇԱԿԻ» գրով կարելի է իմրագրուել (Բաղրանայա եւ Բարձրակայա փողոցներ Նիկոն):

Կայտարարութեան ուրիշ քաղաքներէ «ՄՇԱԿԻ» գրով եւ համար, եւ առհասարակ նամակներ եւ ծրարներ ուղարկելու, պէտք է գրել հետեւեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից՝ ТИФЛИС, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Յայտարարութիւնները ընդունուած են բոլոր լեզուներով:

Ա Պ Ա Ռ Ի Կ Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ջ Է Ը Ն Դ Ո Ւ Ն Վ Ո Ւ Մ

ԲՈՎԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Պէտք է լսել աշխարհ գուրա դար.—Ներքին Տեսչութիւն. Մամուլ. Երկրաշարժից վնասվածների օգուտ. Գ. Գրիգորովի. Նամակ վաղարկապատից. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՍՏԱՆ ԵՒ ՏԵՍԻՍՏԱՆ. Արտաքին լուրեր.—Հեռագրի մասին.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Մնասնակներ:

ՊԵՏԻ ԵՒ ԼՈՅՍ ԱՇԽԱՐՀ ԳՈՐԾՈՒՄ

Արտաքին լուրեր. զաւարտի ստակալի աղէտը առաջ է բերել մի խնդիր, որ շատ անգամ յարուցել է մամուլի մէջ եւ որը ստակալի իրականութեան մէջ շատ քիչ տեսչութեամբ է գործադրուելու ստացել: Մեր խօսքը մեր գիւղացիների տներ շինելու հարցի մասին է: Գիւղացիները շինում են գետնի վրա տներ, առանց մոյնելու կառարկադրուելու: Երբեք շինելու եղանակի մէջ եւ կարգաւորելու տան մասերը աւելի նպատակայարմար կերպով:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՍՆԱՓԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

(Սկզբնական)

Մենք ունենում ենք քանակներ:

—Տէր-հայր, ասաց նա, ճանապարհով եմ ան աշխարհը, ցանկանում եմ մեղքերից թեթեւանալ: Խնդրեմ գնալուցս առաջ հետաքրքիր մեղքերիս բնույթն մի ասա: Ես մեղաւոր եմ եւ գրեթե եմ շարադրել... Բայց, տէր-հայր, մի չըջե՛ք ձեր երեսը ինձանից այդպիսի սարսափով... Այո, ես գրեթե եմ շարադրել:

—Ես չեմ չըջում երեսս ձեզանից, որդեակ, ես միայն քիթս եմ սրբում:

—Վախում եմ, տէր-հայր, որ գրեթե շատ շարժեալ երեսով լինեմ: Կարող էք թողնել ինձ յանցանքիս համար: Բայց այդ, առաջին խնդրեմ, ի՞նչ պատժի են կենտրոնում այն կենանքում վնասակար գրեթե հեղինակները:

—Այդ ես չը գիտեմ, որդեակ, բայց աստուածաբանութեան մէջ ասված է, որ պատիժը շարունակուած է այնքան, որքան գրեթե շարունակուած է շարը սերմանել, ուրիշ խօսքով, մինչեւ որ գրեթե գործածութիւնից դուրս չեն եկել, քանի որ թողնել չէ թուլացել, ժողովրդի հետաքրքրութիւնը չէ ստանդ եւ, վերջապէս, մինչեւ որ բոլորովին չեն դադարել կարգաւորումը... Իսկ որ զիջուորն է պատիժը:

պատիժը: Նոյն իսկ կարող ենք աւելին ասել, շատ տեղերում էին տները շինված են աւելի ամուր, աւելի հաստատուն կերպով, քան տները: Հին տների մէջ պատերը աւելի հաստ են եւ ամուր, գերանները հաստ են եւ լաւ տեսակի, մինչդեռ նոր շինութիւնները կառուցված են վայրի վերայ եւ բարակ գերաններով:

Ժամանակն է, որ մեր գիւղացու բնակարանը երկրի տակից աշխարհ գուրա դալ եւ գետնափորը փոխարկվի կարգին շինութեան, որը ունենայ կանոնաւոր ձև, մաքուր սենեակներ տաք վառարաններով, բնագործակ լուսամուտներով եւ կենցաղափարական ուրիշ պարագաներով, օրինակ ավտոներով, սեղաններով եւ այլն:

Երկրաշարժի աղէտից վնասված տները, եթէ հողի մակերեսից բարձր լինեին շինված, նրանք այնպէս չէին անհետանայ, ինչպէս այդ տեղի ունեցաւ Մերեւիտ, Մամար եւ Բեթանո գիւղերում: Սովորական ժամանակ մեր լեռնային գիւղեր:

տիժը սահմանում է նայած պատճառած չարքի մեծութեան, զատապարտված երկի աղբուր աջողութեան եւ տարածված լինելու չափով...

—Ա՛, տէր-հայր, եթէ այդպէս է, ես շատ մեղաւոր եմ, իմ գրեթե մեծ աջողութիւնն են ունեցել եւ այդ աջողութեան պատճառը՝ ոչ թէ մօզան է եղել, կամ առօրեայ վշտերի ներկարագրութիւնը եւ կամ ամբողջ հակամարտ շողում... Բայց, իմ աջողութեան պատճառը գրեթե երկու ոճը, լեզուն եւ ձեւերն են:

—Միեւնոյն է, որդիս, մի յուսահատվի, ամեն գրվածք ունի իր ձախառնակը եւ ժամանակամիջոցը, մոռացութեան քամին ցրվում է գրքի թերթիկները, ինչպէս հիւսիսային խիտ քամին ծառի տերեւները:

—Դուք երեւի չը գիտէք, տէր հայր, որ ոճը կարող է գրեթե անմահ դարձնել, եւ վախում եմ չը լինի թէ պատիժն էլ անվերջ լինի:

—Որդիս, անուանեցէ՛ք, ինչպէս, ձեր գրվածքների վերագրեցէ՛ք:

—Տէր-հայր, ես մի գրած եմ ունեմ Ա վերջադրել եւ մի վէպ Բ անունով:

—Ուրախացե՛ք, որդիս, ես երբեք չեմ լսել գրանց մասին եւ ոչ մի խօսք, յանցաւոր գրեթե քանիցս չեն տարածված, որ դուք սարսափե՛ք:

—Ո՛չ, ոչ, տէր-հայր, նրանք արդէն երբորդ հրատարակութեամբ են լոյս տեսել:

—Հը, այդ ուրիշ բան է: Յանցանքը ուրեմն մեծ է: Բայց ո՞վ էք դուք, վախում եմ, որ այդքան մեծ յանցաւորի անունը սարսափեցնէ ինձ:

րի տները կարծես թաղված են հողի մէջ եւ գոհարութեամբ են երեւում փողոցները եւ դռները տեղերը: Ձմեռը, երբ ձիւնը ծածկում է հաստ շերտով երկիրը, գիւղական տները անհետանում են հաստ անոթից բացում է, այն ժամանակ կամայ ակամայ կարգաւորվում են փողոցները եւ ուղիները:

Նստեղը կարծում են, որ եթէ տները շինվեն հողի երեսին, այն ժամանակ մեծ ծախք կը պահանջվի, այնպիսի ծախք, որին անկարող կը լինի զիմանալ գիւղացին: Դա բոլորովին սխալ կարծիք է: Գիւղական տները իրանց այժմեան ձևով էլ աւելանալն է քան նստում եւ եղած փողոցները ցոյց են տալիս, որ նրանք նոյնքան ծախք են պահանջում, ինչպէս եւ նորերը: Այստեղ խնդիրը մի կողմից ընդունված սովորութեան մէջն է, միւս կողմից այն հանգամանքի մէջ, որ չէ մշակված գիւղական տների նպատակայարմար ուրուագիծ եւ չը կան գիւղական շրջանում որմնադրիներ եւ տուն շինողներ, որոնք ձեռնառու պայմաններով կառուցանեին նոր ձևի տներ:

Անհրաժեշտ է, որ մեր տեղական ճարտարապետները, լաւ ծանօթանալով գիւղական տների ներկայ կազմութեան եւ նրանց պահանջների հետ, նախադէին տներ շինելու այն եղանակը, որ կարող էր նպատակայարմար լինել: Դուք պէտք կը դալ առաջին անգամները մի քանի գիւղացիներ անել գիւղական ճարտարապետութեան հին «ձևերն» եւ շինուելու մի մասը, օրինակ, անասունների գոմերը, թողնել հին ձևով, բայց եւ այնպէս պէտք է սկսել այդ գործում կատարելագործութիւններ մտցնել: Դա հերթական հարցերից մէկն է մեր գիւղական շրջանում:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍԻՍՏԱՆ

ՄԱՄՈՒՆ

Հետզհետէ ստացվում են մանրամասնութիւններ Արտաքին լուրերի զաւարտի ստակալի աղէտի մասին: Երէկ մենք տպագրեցինք մեր թղթակցի մի նամակը: Աղէտի ակնհայտութիւնը մէկը

—Իմ անունը բաւական յայտնի է, տէր-հայր:—Յայտնի, խոստովանութեան ամօթը արդէն զաւարտեան սկիզբ թող լինի:

—Ես հազիւ եմ համարձակվում իմ անունս տալ:

—Արեւելի, որդիս:

—Տէր-հայր, դուք չէք վախենալ իմ տխրահոյակ մեծ համբաւից:

—Որդիս, զաւարտեմք ամեն բան կը մաքրէ:

—Հա՛, ուրեմն... իմ անունը... Բայց, ես՝ որը մի ժամանակ պարծնում էր իր հոգեւոր, այժմ չեմ համարձակվում անունս արտասանել:

—Բա՛նց, որդիս, սիրտ առ:

—Թող այդպէս լինի, իմ անունն է Վ...

—Առաջին անգամն եմ լսում:

—Ինչպէս, դուք չէք լսել Վ-ի մասին, Ա-ի եւ Բ-ի հեղինակի մասին:

—Երբեք, որդեակ:

—Ուրեմն, դուք անպատուում եք ապրում:

—Ոչ, որդիս, ես յանցաւորս մինչեւ անգամ շատ յաճախ կարդում եմ նորագոյն գրականութիւնը եւ այդ ինձ շատ հետաքրքրում է:

Հանգստացե՛ք, բարեկամ, դուք ձեր մեղքերը չափազանցել էք: Ձեր անունը եւ գրեթե համարեալ անմեղ են:

—Ի՞նչ էք ասում: 3 ամբողջ հրատարակութիւնից յետոյ, եւ այն էլ այնքան գովասանքներից յետոյ, որ սպված էին լրագրիներում: Բայց, տէր-հայր, արդիւր եւ կը տեսնէք: Ես գիտամք պահել եմ բեկնեղանքները:

—Այդ ոչինչ չէ նշանակում, որդեակ, հաւատացե՛ք, ոչինչ: Դուք բաղդաւոր էք, ձեր անունը եւ ձեր գրվածքները շատ քիչ բան են

Բարակեթ գիւղից գրում է «Тифлисский Листок» լրագրի մէջ:

Երկրաշարժի սարսափներ, զոհաբառութիւններ... Ինչու բացառել ստակալի աղէտի պատճառները եւ որոշել թէ ինչ ուղղութիւններ ունէր երկրաշարժը, թող գրանցով զբաղվի մասնագէտը: Ես կանգ չեմ առնի նոյնպէս այն սարսափի պատկերների վրա, որոնց ստեղծեց աղէտը: Ինչու պատմել թէ ինչպէս մենք փրկասկիւնների միջից հանում էինք մի մօր եւ նրա կրծքին ու մէջքին կպած երեխաների գիտակները, ինչպէս նաեւ այն երկու երեխաների գիտակները, որոնք բռնել էին այդ դժբախտի ձեռքերից: Ի՞նչ հարկաւոր են մանրամասնութիւններ այն մասին, թէ ինչպէս ջարդվել են հէնց նոր եկեղեցուց վերադարձած նորագասկները, կամ ինչ գրութեան մէջ գտան մի նորահարսին եւ նրա ընկերուհիներին, որոնք հարսանեկան շորեր էին հագնում նրան: Ուրախ ու անոյ պինչեւ այդ ժամը, նրանք կարծես քարացել են երկրաշարժի, որ այլանշան է նրանց դէմքերը: Մի եւ նոյն է, կորածներին այլ եւս կեանք վերադարձնել չի լինի անպատու գաւազնութիւններով, աւելի լաւ է կենդանի մնացածների մասին խօսել:

Երկրաշարժի վայրկեանին սարսափահար դուրս վազելով բազմ, առաջին բանը, որ ընկաւ իմ աչքին, փոշու երկու ահապին սիւնը էին, որոնք բարձրանում էին դէպի երկինք: Միտ ծուռաւոր հեծեալները մի խառն թնդիւնի պէս դալիս էին Մերեւիտ, Իտալիա, Բէթանո, Մեծ եւ Փոքր Սասնար գիւղերից: Այդ գիւղերում քար քարի վրա չէ մնացել, քարուքարէն են եղել եւ գետնին հաւասարվել են եկեղեցիները, կառածատէրերի ամուր տները, մինչեւ վերջին գիւղական խրճիթը, թաղելով իրանց տակ ամեն նապակաւոր 400 հոգի:

Այս հիւղ գիւղերում կենդանի մնացած ազգաբնակչութիւնը կատարեալապէս զրկված է ամեն ինչից, անասունների մի փոքր մասն է ապավելի հացի պաշարները, անային կահ-կարասիք, հաղուստեղէն մնացել են աւերակների տակ, հողի եւ ցեխի հետ խառնված, եւ հազիւ թէ կարելի լինի այդ բոլորից մի բան ազատել: Մնացած գիւղերի մասին, որոնք համատարաբար թեթեւ վնաս են կրել, չենք էլ խօսում: Հինգ քարուքարէն եղած գիւղերում երկրաշարժի տակ մնացած եւ մի կտոր հացից զրկված մարդկանց թիւն է 4400, երեւի գրանցից քիչ չեն լինի եւ միւս գիւղերում:—Այս բոլորը մենք նորից կրկնում ենք մեր ընթերցողներին, որպէս զի նրանք հասկանան, թէ արել եւ ոչ մի չարք չեն գործել ու մնացել են անպարտութեան եւ ոչնչութեան մէջ, հանգստացե՛ք:

—Ինչպէս թէ... դուք եկել էք ինձ այստեղ վերաւորելու:

—Ե՛ս, ես—որդիս, մեղաք Աստուծու, ես եկել եմ մեղքերի խրճը հանգստացնելու ու յոյս ներշնչելու Աստուծու անպայման ներողամտութեան մասին:

—Դուք պնդում էք, որ ես ոչ անուն եւ ոչ տաղանդ ունեմ:

—Ես այդ չեմ ասում, որդիս:

—Ձեզ լսելու լինեմ, ոչինչ գին չունի իմ գրածս, որ 39 անգամ ներկայացրված է եւ երկու ներկայացումից յետոյ հեղինակին բեմ են կանչել:

—Շատ կարելի է:

—Ձեր կարծիքով, զատարկ բաներ են գրեթե, որոնք երեք հրատարակութիւն են ունեցել, եւ որոնց առիթով Պարիզի պատերին 5 ֆուտանոց յայտարարութիւններ էին կացրած:

—Ես չեմ վիճում գրա մասին:

—Ձեր ստեղծ գուրս է դալիս, որ իմ գրեթե փութու լուրս են գրավաճառանոցներում եւ գրաչըփիկների մօտ:

—Հանգստացե՛ք:

—Ձեր կարծիքով, իմ գրվածքներս ապրանք եւ ձուկը փաթկելու համար են բանացրված եղել:

—Խեղճ եկ, որդիս:

—Դուք աղէտ էք, տէր-հայր, անկրթ գոհ-հիկ... Ծառաներ... չուտով... չուտով վնասեցէ՛ք այս պարտին տանիցս...

Անուշ. Քալանթար

Երէկ, չորեքշաբթի, ղեկավարելի 29-ին, Կա-
յալաւ Երկրաշարժից վնասվածներին օգնելու
գլխաւոր մասնաժողովի երկրորդ նիստը Թիֆ-
լիսի նահանգապետի ընտկարանում տեղի ունե-
ցնուած էր։ Նախագահը յաւանդեց, որ
նուիրատուութիւններ չարուհակում են զար-
գանազան աղբիւրներէց։ Նոր նուիրատուութիւն-
ներ ստացվիլ են հետեւեալ տեղերէց.—Թիֆլիսի
Անճառի ընտկարութիւնը ուղարկել է 1000 ռուբլի,
Վեհապետ Կաթիկոսիկոսը 1000 ռ., Իշխանուհի
Բէլաքանէգոյած 25 ռ., տիկին Իրաշնիրէգոյած

ուղարկել է իշխանութիւն Գօլցիցիայի անունով 1000 ռ., թիֆլիսի կրօնդատարի ընկերութիւնը 1200 ռ., վրաց ազնուականութեան կառուածական բանկը 1000 ռ., «Тифлисский Листок»-ի, «Кавказ»-ի, «Մշակ»-ի և «Իվերիայի» խորհրդարաններէն 3832 ռուբլի: Ընդամենը 9683 ռ. 57 կ., որ առաջ ստացած 73,500 ռ. հետ միասին կանէ 83 հազար ռուբլուց աւելի: Բացի այդ ստացվել են հեռագրեր, որոնք յայտնում են, որ Երեւանի քաղաքային գուման նուիրել է 300 ռ. Բազուի հասարակական ժողովարանը 1000 ռ.: Այնուհետեւ նախաձեռնող զեկուցեց, որ Ախալքալաքի գաւառական խնդիրքով ուղարկված են երկու ֆելդշեր և մէկ ուսանող-ֆելդշեր Մաշնէր: Հաստատուելէն քանակութիւնը օրից օր աճում է: Կոմիտեան որոշեց, որ չորսը ուղարկվեն «Тифлисский Листок»-ի խմբագրութիւնը, որ արդէն կազմակերպել է չորսի առաքումը զէպի Ախալքալաք: Կոմիտեան ընկնելով աղէտի չընկնելի կարիքները եկաւ այն երկրակալութեան, որ այնտեղ հարկաւոր կը դաշ 300—400 հազար ռուբլու չափ գումար, մինչդեռ այժմ գաւառական աղբիւրներէն հաւաքված է հազիւ նրա քառորդ մասը: Գանդիված գիւղերում մնացել են մարդկանց մարմիններ և շատ մեծ քանակութեամբ անային կենդանիների դիակներ, որոնք նեխվելով, կարող են առիթ լինել վարակիչ հիւանդութիւնների: Անհրաժեշտ է կազմակերպել զէպի և Գիւրի Կիցի: Կոմիտեան հարկաւոր համարեց յետաձգել գիւղերի տեղադրութեան հարցը: Այժմ գիւղերը չլինելու են լինալանջերի վրա և շատ չուտով նրանք վնասվում են հարուածներէն: Ի վերջոյ կոմիտեան, աչքի առաջ ունենալով տիկին Ջիւսերմանի, Ախալքալաքի քաղաքային, այնտեղի աղքատականութեան, բիշկիներ և ուրիշ պաշտօնականների օրինակելի գործունէութիւնը, որոշեց յայտնել նրանց կոմիտեայի կողմից շնորհակալութիւն: Միւս նիստը նշանակված է յունիսի 7-ին:

Երկրաշարժից վնասվածների համար մինչև գեկտեմբերի 29-ը «Тифлисский Листок» քաղաքի խմբագրութեան մէջ ստացվել է 10,079 ռուբլի 40 կոպէկ, իսկ «Кавказ» քաղաքի խմբագրութեան մէջ—2,370 ռուբլի 66 կոպէկ:

Բազմաթիւ չքաւորներ ամենայն օր դիմում են մեր խմբագրութեան և նպատակներ խնդրում: Ցանկալի է, որ բարեգործ անձինք, ի նկատի առնելով առաջիկայ տօն օրերը, ուղարկէին խմբագրութեան իրանց նուէրները չքաւորներին բաժանելու համար:

Ախալքալաքից հաղորդում են «Кавказ» քաղաքի, որ այնտեղ կազմված մասնաժողովը խնդրամատոց է եղել իշխանութեան թոյլտուութիւն ստանալու դիմել միւս աւելի հարուստ քաղաքներին նպատակներ խնդրելու երկրաշարժից վնասված աղքատներին համար:

Գանձակի նահանգապետ զենեղա-մայոր Կիրէն, «Кавказ» քաղաքի ասեղի, ներկայ գեկտեմբերի 20-ին բաղդ է ունեցել ներկայանալ Թաւառ Կայսրին:

Մենք յայտնել էինք, որ մանուկներ ինամատար ընկերութիւնը մտադիր է Սապկօրի փողոցի չընկնում բանալ աղքատների համար ձրի ճաշարան: Դեկտեմբերի 28-ին տեղի ունեցաւ ճաշարանի բացումը: Ծաղարանից կարող են օգտվել 20—25 մանուկ, ստանալով տաք կերակուր և հաց: Ծաղարանի գլխավոր հոգաբարձուն է տիկին Վ. Մարկովիչ:

Երեքշաբթի, դեկտեմբերի 28-ին, կողկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ տեղի ունեցաւ չեքաւոր օժանդակ խորհրդի հարկաւորութիւն սերմի վրա հակոտնութիւն նշանակելու հարցի մասին: Ժողովականները այն միտքը յայտնեցին, որ սերմի քննութիւնը պէտք է կատարվի այնպէս, որ նրա քննողը չը գիտնայ թէ ում է պատկանում սերմը: Միայն այդ ձևով քննութիւնը կարող է հաւատ ներշնչել չեքաւորներին մէջ զէպի քննութեան անաշատութիւնը: Ժողովականները այն կարծիքը յայտնեցին, որ չը պէտք է սահմանափակել սերմ պատրաստողներին, ստիպելով որ նրանք անպատճառ հարցաքննութիւն տան և ստաւ սկսեն իրանց արհեստով պարապելու: Մեծ խօսակցութեան առարկայ դարձաւ այն հանգամանքը, որ խոշոր սերմալուծանները, ինչպէս, օրինակ, Ալօլիւն, խոշորագույն են հանդիսանում մանր սերմալուծանների համար: Ազգութիւն և Կովկասի ուրիշ չընկնողներ սերմալուծանները յայտնել են, որ նրանք մտադիր են զբաղուիլ ներկայացնել Գիւղատնտեսական ընկերութեան ներկայացնել Գիւղատնտեսական ընկերութեան ներկայացնել նախաձեռնութիւնը զարգացնելու վերաբերմամբ:

Հանդերը յայտնել են, որ նրանք մտադիր են զբաղուիլ ներկայացնել Գիւղատնտեսական ընկերութեան ներկայացնել նախաձեռնութիւնը զարգացնելու վերաբերմամբ:

Թիֆլիսում նորից ձիւն եկաւ: Նախկին մեծ ձիւնների հալվելուց Կուրի ջուրը յորդացել է և բարձրացել է մօտ երկու արշին:

Մեզ հաղորդում են, որ Կարաբաղում և նրան կից միւս անապատներում ձիւների հալվելու պատճառով արօտները բացվել են և անասունների հօտերը ստանում են բաւարար կերակուր:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Յ Ր Ա Ն Ս Ի Ա

Թէև այժմ ամբողջ քաղաքակրթված և նոյն իսկ ոչ քաղաքակրթված աշխարհի ուշագրտութիւնն ուղղված է զէպի Հարաւային Աֆրիկայ, բայց և այնպէս Պրանսիան, մանաւանդ Պարիզը, չէ կարող զէկթ առժամանակ լուռ մնալ և որեւէ կերպով չը հրաւիրել իր վրա նոյն աշխարհի ակամայ հետաքրքրութիւնը: Այդ արդէն Պրանսիայի զարաւոր արտօնութիւնն է և ոչ ոք չէ զարմանում այդ հանգամանքի վրա:

Երէկ չէ առաջին օրը ստացված հեռագրերը հազարեցեան արդէն, որ բարձրագոյն դատարանը վերջացրեց իր գործը՝ դատաւարութեամբ դատարանների պարագլուխներին և արդարացնելով նրանց, որոնք երկրորդական և երրորդական դեր էին կատարում ու ոչ այլ ինչ էին, եթէ ոչ հասարակ գործիք պարագլուխների ձեռքին: Այսպէս՝ բանտարկութեան և ազատի դատաւարութեան Դէրուլէ-Գիւֆֆէ և Գիւրէն պարագլուխները և արդարացնել բազմաթիւ արքայականներ և հայերէնականներ զաշնակցութեան անդամներ:

«Մշակ» ընթերցողներին յայտնի է արդէն այդ գաղտնի էութիւնը: Վաղէկ-Բուսո, մինիստր նախագահի պորտֆելը ստանալով թոյլ և անվճարական Դիւլիւի-Եյո, անցած հանրապետութեան նախագահի և սենատի ու պատգամաւորների ժողովի անկողն հանրապետականների հետ, վճռեց կամուրջներ ձեռք առնել հանրապետական այն թշնամիների դէմ, որոնք վերին աստիճանի լրբութեան հասած՝ ոչ միայն բացառապէս կերպով քարոզում էին կործանել ներկայ հանրապետութիւնը, և նրա տեղ վերականգնել կղերականութեան պաշտամունքը կամ մի ինչ-որ երեւակայական պրիւրիստիկ հանրապետութիւն, այլ նաեւ դիմում էին այնպիսի լուրի միջոցների, ինչպէս ինքն էին Օսկայի խաղաղասիրութիւնը կամ գործունէութեան այնպիսի եղբայր-կատակերգական եղանակի, որպիսին էր Շաբրօլ «ամբողջ» միջնադարը: Նոր մինիստրութիւնը, որի մէջ ներկայացուցել են նաեւ պատգամաւորական ժողովի օսթիւները և դէմա Միլիերանի—մի հանգամանք, որ ֆրանսիական երրորդ հանրապետութեան համարեա երեսնամեայ կեանքի մէջ դեռ ևս տեղի ունեցած չէր և որ անպիսի քաղաքական նշանակութիւն կարող է ունենալ այդ երկրի համար ապագայում—բայց արաւ թէ արքայականների և թէ աղգամիւսների միացեալ պաշտօնական մեքենայութիւնները և յանձնեց նրանց սենատի բարձրագոյն դատաւարութիւն: Սենատը թողնելով իր ընթացիկ գործերը՝ ստիպված էր երկու ևս արմիկայի նիստեր նուիրել այդ գաղտնի, որը ասկայի չնորհիւ բազմաթիւ մեղադրեալների և մանաւանդ Դէրուլէ-Գիւ Գիւրէնի ծայրահեղ անհարձակ վարմունքին և հակառակ նախագահ Ֆալլէրի բոլոր ջանքերին, աւելի նման էր որ և է avenue-ի վրա գտնվող café-ում տեղի ունեցող տեսարաններին, քան գաղտնի Բայց և այնպէս արդարապատուութիւնը տեսաւ իր գործը և դատարանները կրեցին արժանի պատիժը, բայց զբաղւելով վերջացան արդեւոր արժուները Պրանսիայում Հաւանականութիւնը: Մինչև չը վերջանայ հիւանդութեան սկզբնապատճառը, հիւանդը չի բժշկվի: Մինչև չը վերջանան այն ներքին վէրքերը, որոնք կրծում են Պրանսիայի սիրտը և արդեւոր դառնում նրա քաղաքական կանոնաւոր կեանքին, Պրանսիայում չէ կարող խաղաղ կուլտուրական կեանք լինել և նրա մի-նիստարկութիւնները փոխանակ օրէնքների նոր նախագծերի մասին մտածելու ժողովրդի ապագան բարեկալութեան համար, ստիպված են իրանց ամբողջ ուշքն ու միտքը աւօրեայ հարցերի վրա կենտրոնացնել և մտածել երկիրը մի

կերպ կառավարելու մասին ներկայումս: Կղերականութիւն—անաւ այն սարսափելի վերքը, որից ոչ մի կերպ չէ աջողվում բժշկել ֆրանսիան, ինչպէս նաեւ նրա բազմակից Սպանիան և Իտալիան: «L'cléricalisme—voilà l'ennemi» —ասել է Գամբետտան և ասել է անվիճելի կերպով ճիշտ...

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«New-York-Herald» քաղաքի հեռագրում են Լիաբօրնից, թէ ֆինանսների մինիստրը մի խօսակցութեան մէջ իր բարեկամներէն մէկի հետ վճռականապէս հերքեց Դէլաւոյա ծովախորշի վաճառման պայմանի գոյութիւնը և բացի դրանից յայտնեց, թէ պորտուգալական կառավարութիւնը մտադրութիւն չունի ծախել որեւէ մէկը զաղթականական երկրներից:

«НОВОСТИ» քաղաքի Լժնդօնի թղթակիցը հաղորդում է մի հեռագրով, ուղարկված գեկտեմբերի 23-ին, թէ գեներալ Բալլէրը վճարական ձախտաւարութիւն պատրաստութիւններ է տեսնում Սալաւն բօշներին այդ հանգամանքը չէ վերցնում և նրանք ժամանակ են գրաւում կառավարի ևս անհույս: Շարինգֆելդում կենտրոնացած բօշները նորերում հեկտորաֆիով հարց տուին անգլիական բանակին: «Ինչու համար են գալիս գեներալ Ռօբերտսօն և կիպիները»: Անգլիայից պատասխանեցին մի այլ հարցով: «Համար է անգլիական լեզուը», որին բօշները պատասխանեցին: «Անկերս և է, որ ձեր լեզուը կեղծած է»:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍՍՅ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

28 դեկտեմբեր

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, Դեկտ. 28-ին: Ի Տէր հանգուցաւ Թագաւորանի մահման կիսամեայ տարեգարծի առիթով Պետրօպօլիսի տաճարում հազեհանգիստ կատարվեց, որին ներկայ էին Նոյնի Կայսերական Մեծութիւններ Թագաւոր Կայսրը, Թագուհի Կայսրուհիները, Նոյն Բարձրութիւն Մեծ Իշխանները և Իշխանահայերը:

ԼՈՐԵՆՑՈ-ՄԱՐԿԵԶԷ: «Բէյտ. գործ»: Կօլնից հաղորդում են գեկտեմբերի 22-ին. «Այսօր ստուգուեան, Ժուրիի նախագահութեամբ, տեղի ունեցաւ Կիլպօլիսի թղթակիցի մօտ ընդհանուր պատերազմական խորհուրդ, որի մէջ մշակվեց պատերազմի յետագայ շարունակութեան ծրագրերը: Այսօր Կօլնից հասաւ երկաթուղով վերանորոգված գծի վրայով առաջին չղեկաւոր Տրանսպօլից, որ ծառայելու է պատերազմական նպատակներին:

ԲԵՆՍՏՐՈՒՐԳ: «Բէյտ. գործ»: Պահանգ զենաւորների հետ Կօլնիցի մօտ չըլեյի թեթիւ կերպով վերաւորվեց համայնքների ժողովի անդամ Ջօն Միլլանի:

ԼՈՒԴՈՒ: «Բէյտ. գործ»: «Bundesrath» և «Herzog» չղեկաւորների գրաւման առիթով «Daily News» ասում է, թէ անհրաժեշտ է չուտով վերջ տալ այդ տարաձայնութիւններին, ի նրկատի աննկել այն, որ չղեկաւորի տեղերին անընդհատ պահանջներով դիմում են իրանց կառավարութիւններին և հոլանդաւորութիւն խնդրում: Հարկ չը կա, ասում է քաղաքը, բանն այն տեղը հասցնել, որ այդ գործի լուծման յապագումը անհրաժեշտութեան աղբիւր դառնալ երկու պետութիւնների մէջ:

«Times»-ին հաղորդում են Մեքսիկոյից, գեկտեմբերի 14-ից, թէ բօշները կողպտում են վիրաւորվածներին, այն ինչ «Բէյտից գործակալութեան» հեռագրերը նոյն թիւից հաղորդում է, թէ բօշները, ընդհակառակը, այդ օրը տեղի ունեցած պատերազմում ամենայն յարգանքով էին վիրաւորված Կարմիր-Սաչի իրաւունքներին Օֆիցերները զգում էին զի վիրաւորներին և թոյլ չէին տալիս կողոպտել ուղանալուններին: Մի քանի իրեղեններ, որոնք հանված էին բրիտանական սպանված օֆիցերի գիւկի վրայից, յետ ուղարկվեցին:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ: «Բէյտ. գործ»: Հարաւ-Ամերիկեան հանրապետութեան կառավարութիւնը յայտնել է ի դիմութիւն Միացեալ-Նահանգներին, թէ Պրէտօրիայի ամերիկական հիւպատոսին թոյլ չի արվի բրիտանական շահերի ներկայացուցիչ լինել, որովհետեւ Տրանսվալի իրաւարարութիւնը չէ կամենում իր հօդի վրա բրիտանական ներկայացուցչութիւն տեսնել:

ՄԱՆՉԵՍՏԵՐ: «Բէյտ. գործ»: Իր ծառը շարունակելով Բալթիք մի հալացք գցեց պատերազմական դարձողութիւններին անցնելի վրա և ասեց. «Ես ենթադրում եմ, որ չը նախելով Տրանսվալի հետ մեր ունեցած տարաձայնութիւններին, ոչ ոք, ի հարկէ, նաեւ կառավարութիւնը, չէր համարում պատերազմը ոչ միայն անիրաւութիւն, այլ ևս իսկ

շատ հաւանական: Կառավարութիւնը, շարունակեց Բալթիք, չը բողոքեց Տրանսվալի վերաւորման դէմ, որովհետեւ Ջեմսօնի արշաւանքը փակեց նրա բերանը: Տրանսվալի կառավարութիւնը միշտ կարող էր պատասխանել, թէ վերաւորումն ուղղված է ոչ թէ Անգլիայի, այլ աւազակների դէմ: Այս պատճառով էլ Անգլիան պարտաւորված էր պատերազմ սկսել առանց պատրաստ լինելու: Ծառակաւոր կարծում է, որ Անգլիան ըստ արժանւոյն չէր գնահատել բօշների ռազմական ընդունակութիւնները: Լէյդ-Սմիթի գծադրող պաշտօնէր կառավարութեան հաշուից գործ էր, բայց բօշների խուժումը զէպի բրիտանական հոդն այն ընտարութիւնը չունի, որ վերջինս նոյն իսկ ամենից աւելի երկչոտներին իր եզրակացութեան մէջ Բալթիքը չը տեսնում մասնաւոր պարտ այն հանգամանքը, որ կառավարութիւնն ընդհանրապէս գեներալներին գործունէութեան ազատութիւնն է տուել: Պատերազմը, որ մղվում է աֆրիկական տիրապետութիւնների պաշտպանութեան համար, առանց ստանալունների կը տարվի մէջից: վերջը, այնպէս որ նոյն տեսակ պատերազմ Աֆրիկայում կրէ՛ք տեղի չի ունենայ: Ծառակաւոր, ի միջի այլոց, ծիծաղեց արատահամահան այն նախագուշակութիւններին վրա, որ իբր թէ սկսվել է բրիտանական կայսրութեան անկումն:

ԿԻԼ, «Վօլֆի. գործ»: Գահական ծառու, որ կարգաց մինիստր-նախագահը պրոտական սէյմի բացման ժամանակ, յայտնված է, թէ ֆինանսների գրութիւնը բարեկալով է 1898—99 թուականների բիւջէթը յաւելված ունեցաւ: Ներկայ տարին, երեւի, բաւարար արդեւոր կը տայ: 1900 թուականի բիւջէթի մէջ հաւասարակշիւութիւն է պահպանված: Պետական ծանապահների արդիւնքները, առաջվայ նման, գոնացուցիչ են: Ծառի մէջ յայտարարվեց, թէ կառավարութիւնը մտադիր է երկրորդ անգամ առաջարկել սէյմին Ռէյն և Էլբա գետերի մէջ շինվելիք ջրանցքի նախագիծը: Մշակվում են ևս ապագայում կառավարվելու սէյմին նախագիծը մի մեծ ջրային ծանապահների վերաբերմամբ Բերլինի և Ռոստովի միջև: Էմպէնր պէտք է մատչելի դարձնել ուղիւնական նաւերի համար: Ծառի մէջ գիւղատնտեսութեան խոտաւայրում է նախելու ամենամեծ ուղաւորութիւն:

«Norddeutsche Zeitung»-ին յանձնարարված է յայտնել, թէ մօտ օրերուս Կիլում տարածված լուրը գերմանական կայսերական զոյգի մտադրութեան մասին սպրիլին այցելել Հոփ և ապա Եդիպտոս, չինծու է:

ՇՏՈՒՏԳՐԱՏ: «Վօլֆի գործ»: Թագաւորի հետադրին նաւային զաշնակցութեան վիրաւորմամբ, կայսրը պատասխանեց, թէ անկողն չը նորհակալութիւն է յայտնում թագաւորին նաւային զաշնակցութեան վերաբերեալ բաժանմունքին հովանաւորութիւն ցոյց տալու համար և յոյս ունի, թէ վերջին օրերի նշանաւոր անցքերը կը համբուկ շարունակ, որ ոչ միայն Գերմանիայի շահերը, այլ նաեւ նրա պատիւը պէտք է պաշտպանված լինեն հեռաւոր ծովերում, այդ պատճառով էլ Գերմանիան պէտք է գործը լինի թէ ցամաքի և թէ ծովերի վրա:

ՊԱՐԻՉ: «Հաւասի գործ»: Պատգամաւորներ ժողով: Բացումը կատարվեց հանգարտութեամբ: Դէլանդ ընտրված է նախագահ 308 ձայնով ընդդէմ Բրիտանի, որ ուսացաւ 221 ձայն:

29 դեկտեմբեր

ՐՈՍՏՈՎ ԴՈՒՆ ՎՐԱ: Երէկ վաղիկապահան երկաթուղու Բազուի ճիւղի 297-րդ վերստի վրա № 3 գնացքը խորտակվեց: 9 ծանր վիրաւորված մարդիկ բերված են Բալաշարի:

ՊԱՐԻՉ: Պատգամաւորների ժողով: Նորից փոխ-նախագահներ են ընտրված՝ Թոր 322 ձայնով, Կօլն—316-ով, Մէլլիք—289-ով, Էյնար—281 ձայն Մալիքի դէմ, որ ստացաւ 179 ձայն, Դէրուլէ—81, Մարտելլ Գալլէր—54 և Դէրուլէ—50:

ՇԱՐԼՈՏԵՆԲՈՒՐԳ: Այսօր, բարձրագոյն տեսչական զարոյցի հարկաւորմակը ամօնելու ժամանակ, բէկտօր Բիլլէր յայտնեց, որ զարոյցի անհատը որոշեց ընտրել պրինց Զէյրիխին հօռիս Կաւսա զօգտօր-ինսիւնը:

ԼՈՒԴՈՒ: Գեներալ Ֆրէնչ պաշտօնապէս հաղորդում է, գեկտեմբերի 26-ից «Այսօր առաւօտան ևս հետաւորաւորութիւն կատարեց թշնամու արեւմտեան թիւի դէմ գվարդիական հեծելազորքի էսկադրօնով զէպի Ալտերուդ տանող ծանապահների վրա ևս հանդիպակցի թըշ

Նամու նշանաւոր ոյժերն, որոնք յետ քաջիւն-
ցին, հոգ տանելով հաղորդակցութիւն պահպա-
նել Նորախաղաղութիւն հետ: Յիշելի բոլոր կո-
րուստները գեղատեղիներ 20-ից մինչեւ 25-ը
հետեւեալներն են. սպանիս 4 եւ կորեկ են
5 օֆիցիները. սպանիս են 35 զինուոր, վերա-
ւորվել են 63, կորեկ են 107 հոգի:
ՊԱՐԻՉ: Սենատ: Յայտնիք ընտրվեց ժամա-
նակաւոր նախագահ 80 ձայնով 100 քուէար-
կողներէ: Մարտին ընտրվեց 81 ձայնով ժա-
մանակաւոր փոխ-նախագահ: Սենատի նիստը
յետաձգված է մինչեւ յունվարի 20-ը:

Խմբագիր՝ ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՆԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԷԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԿՐԱՎՈՎԱԿԱՆԱՆ ԵՐԿՐԱՐՈՒՄ

№ 1 զննարդ	№ 3 զննարդ
Բազմից գուրէ 5 գալիս 9 ր. 4 ր. 15 ր.	գէշ. 12 ր. 20 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	աւ. 8 ր. 40 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	եւ. 6 ր. 28 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	եւ. 7 ր. 32 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	աւ. 8 ր. 12 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	եւ. 9 ր. 05 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	աւ. 9 ր. 45 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	եւ. 11 ր. 32 ր.
Թիֆլիս 5 ր. 4 ր. 15 ր.	եւ. 1 ր. 15 ր.

Գ Ի Լ Ի Դ Ե Մ Ն Ե Ր
Հին և հնգու և համար
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.
Թիֆլիսի գուրէ 5 գալիս 7 ր. աւ. 9 ր. 40 ր.

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՄՆԵՐԱՆՈՑ

- Բ. ՆԱԽԱՐԱՐԻՆԵՐ
- (Կուկիս, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)
- աւելն օր, բացի կիւրակի օրերէն:
- Ա. Ա. Նախարարներ—11—12 ր. վարորդու-
թեան, վերաբերան (սիֆիլիս) և միզասեռ. հիւանդ.
- Կ. Մ. Չիկովան—9—10 ր. աչքի, ներքին և
նեղրակի:
- Զ. Բ. Վարդապետ—11—12 ր. կանանց և երե-
կայաց հիւանդ.
- Է. Ֆ. Պրոսպեր—12—1 ր. ականջի, կոկորդի,
բերի և կրծքի:
- Ա. Պ. Կարապետ—1—1/2 ր. ներքին և երե-
կայաց:
- Ա. Գ. Գուրի—1/2—2 ր. ներքին:
- Բ. Ֆ. Պրոսպեր—5—6 ր.
- Ա. Ն. Շալապով—6—7 ր. նեղրակի (կիւր-
աբարձութիւն), վերաբերան և մորթի:
- Բ. Ա. Նախարարներ—7—7 1/2 ր.
- Վ. Մ. Մալիշկին—քիմիական և խոշորացուց-
կան հետազոտութիւն մէկի, իսկ և արեան:
- Վ. Ս. 50 ր. չքաղաքներ ձրի: Համախոսքով (Կոն-
սիլումի) և օպերացիայի համար առանձին:
- Օ. Տ. Առվալիսկի—աւար. ծաղկահատ և բժշ-
կական մարմնամարդ. զինել 11—1 ր.:
- Հիւանդանոցի վերաբերան:
69—150 Բժշկապետ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆԵՐ

Կիրակի օր, 1900 թի յունվարի 2-ին, ցերեկ-
վայ ժամի 12 1/2-ին, Վրաց Ազնականների
Ժամարում:

ՎՐԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ 50-ԱՐԵԱԿԻ ԱՌԻՓՈՎ
տեղի կունկայ

ԸՆԿԵՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԱՄՆԵՐԻ
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՐ ԺՈՂՈՎ
Ժողովին կարող են ներկայ լինել նաև կողմ-
նակի անձեր:

Շուտով լոյս կը տեսնի
«Պանդուխտ պատանի» վերնագրով երգարանը:
Գինն է՝ մինչեւ լոյս տեսնելը 50 կ., լոյս տես-
նելուց յետոյ 70 կ.: Գումարով՝ 30% զիջում,
ճանապարհածախսով:

- 1) «Самочитель Русского языка», ամենա-
հետ միջոց հայերէնի օգնութեամբ սովորել
ուսուցիչները գրել-կարդալ եւ խօսել: Գինն է 30
կ., գումարով կտոններին 30% զիջում, ճանա-
պարհածախսով:
- 2) «Արեւնարան» Գինն է 10 կ.: 100 օրի-
նակը 2 ր. 50 կ., ճանապարհածախսով:
Գինը Թիֆլիս, Մալիշկինի փ., տ. №
16, Ա. Ա. Յովսէփիանցի, փող կանխիկ:
3—3

Ա Է Օ
ՄԷԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ
պատմական վէպ, 753 երես.
(Մնացել են սակաւթիւ օրինակներ)
Գինը 1 ՐՈՒՐԼԻ 30 ԿՈՊԵԿ
Դիմել Թիֆլիս, Մշակիչ խմբագրութեան
1—10

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂՏՐԱԿՆԵՐԻ ՄԱԳԱՋԻՆ
Չափով թղթաքանակով, Պետկովի փողոց,
№ 4: Երկրորդ բաժնիմունքը գտնվում է Մատ-
կայ փողոցում, № 26.
Պատիւ ունեւ յայտնելու յարկի հա-
տարակութեան, որ առաջիկայ նոր-տարեկայ
համար ունենք պատրաստած մեծ քանա-
կութեամբ զանազան տեսակի ամենաբարձր
և ամենաթանկ քաղցրահամութիւններ ընտրովին
և բարձրակարգ ճաշակով պատրաստված և ու-
սանձին ընծաների համար ունենք շատ տե-
սակի բնութեւններ, նաև կոնսերւանք
գոգինաղ, աօրտեր, պիրամիդներ, մաղուր-
կաներ և ալթոններ: Ընդունում ենք ամեն
տեսակ քաղցրահամութիւններ պատուէրներ. ցան-
կացողները կարող են գտնել մեզ մօտ ա-
մենօրեայ թանկ և ընտիր տեսակի բոլոր
քաղցրահամութիւնները ընտրովին մատչելի գը-
ներով:
1—1 Մ. Ա. Կիրակոսեանց

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԻ ԴԱՆԼԻՃՈՒՄ
Կիրակի, յունվարի 2-ին, 1900 թ. Ժողովար-
նի պ. պ. անդամներ, կանցլերներ և նրանց
ընտանիքների համար հայոց դրամատիքական
ընկերութեան դերասանները կը ներկայացնեն

ՊԱՐԻՉԻ ՇՐՋՄՈՒԿԸ
Կոմ. 2 դործ., Նեղ. Վանդերբուրգի, Թարգմ. Գ.
Փրիդուսի: Մասնակցում են՝ տիկ. Չարէլ,
Ազնիւ Ֆելիկսան—2, Վարդիթեր, պ. պ. Յարու-
թիւնեան, Գիւտի, Տէր-Նալիկեան, Միրզապետ:

Գ Ի Վ Ե Ր Տ Ի Ս Մ Բ Ե Տ
ուսուց, հայոց և վրաց լեզուներով: Սկիզբն է
երեկոյան 8 1/2 ժամին: Տոմարներ 20, 30,
50, 75 կոպ. 1 բոլոր արժողութեամբ, վա-
ղորօք կարելի է ստանալ Ժողովարանի վա-
րպանից: 1—3

ԲԻԻԶԿ Գ. Գ. ՄԵՆԴՐԱՆԵՆ
Ընդունելութիւն բերանի խոռոչի և առանցքի
հիւանդութիւնների: Ամենաւն օր 10—2 ժամ
առաւօտեան և 4—7 1/2 ժամ երեկոյեան. իսկ
կիրակի օրերը՝ 10—2 ժամ: Վերաբերան փո-
ղոց, առան թ. 2, երկրորդ մուտքը երեկոյեան
հրապարակից: 9—10
(Կ. Տ. չ.)

ԿԱՐԱ-ՄՈՒՐԶԱՅԻ
ԽՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՆՍԵՐԻ ԵՐԿՐՈՒՄ ԸՆԹԱՑԲԸ
սկսվում է յունվարի 7-ից 1900 թի: Առաքա-
ներն են՝ ա) տարրական թվորի, բ) օպերացի-
ոց, գ) ներդաստնութեան թվորի, դ) փոխադրու-
թիւն, ե) շարադրութիւն, զ) լուծումը, է)
նուազի զաչնամուրի վրա ակօրդներ և առանձին
ձայներ, բ) խումբ կազմելու, սովորեցնելու և
կատարելու կանոններ՝ տեսական և գործնա-
կան: Ընթացքը՝ 3-ից 4 ամիս: Գումարի թիւը
—150: Առանձին վճար—երեք տարի ժամանա-
կով 300 ր., երկու տարով—200 ր. և ուսուցիչ
ընթացքով—150 ր.: Բաժնեւժ չորս մասի:
Разъѣздная, № 9. Тифлисъ. 4—4

1900 թ. ՕՐԱՅՈՑՆԵՐԸ
Յանկայողներ թող չտալեն՝ որպէս զի ժա-
մանակին կարողանանք հայտնել: Հասցէն՝ Թիֆ-
լիս, Մակար Զախեան: (Կ. չ.) 19—20

ԼՈՌՈՒ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿԻ
Մ Ե Ղ Ի
Մալիշկին է 3. Մէլիք-Բախտաւանցի
կաթնալիս արդիւնքների խանութում: Եժո-
լակская ул., № 6. 2—3

ՄԱՆԿԱՐԱՐԱՌԻՑԻ ՄԱՍՍԱԺՍԿԱ
ՕՐԻՈՒՄ ԴՈՒՆԵ ԳԻՐԳՈՐԵԱՆ Գ Օ Լ Օ Շ Ե Ա Ն
Հ. Կոչկ. Красногогорская ул. № 14 5—20

ԲԱՑՎԱԾ Է 1900 թ. ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
XVIII „ԱՂԲԻՐ“ XVIII տ. և XI տ. „ՏԱՐԱՋ“ XI
ամառի և ամառի || 12 № № ՊԵՐԻՉԻ ՄՈՒՆԵՐ
24 № № Զուտ գեղարուեստական } „ՏԱՐԱՋ“ պատկերապարզ շարաթաթիկ թ:
50 № № զրական-գիտական }
ՊԵՐԵՍԱՆ մի մեծագիր շքեղ հանգէս XIX դարի
ձոյս և բազմակողմանի բովանդակութեամբ, որի նման չքեղ հրատարակութիւն հայերիս մէջ
գեւ չէ եղած:
Տարեկան բաժանորդակցին 10 ր., արտասահման 18 ր., ապառիկ կամ մաս-մաս վճարող
բաժանորդակցութիւն չէ ընդունում: Աղբիւր ամառի տարեկան գինը 3 ր., «Տարաթիւնը»
6 ր. յաւելուածներ, պրէմիաներ, Պարիզի մօզաներ ստանում են «Աղբիւր» և «Տարաթ» միւս-
նոյն հասցէով ստացող բաժանորդները:
Հասցէ՝ Тифлисъ, Редакция иллюстр. журн. „Агбуры-Таразы“. Тифли (Caucase), Redaction des jour.
„Agbur“ et „Taraz“.
1—3 Խմբ. Հրատ. Ֆիգուս Նապարեան

Թիֆլիսի Այգեղործական դպրոցը
յայտնում է ի դիտութիւն ընդհանուր, որ ներկայ 1899 թի աշնան և 1900 թի դարնա-
ծախում է նոյն այգեղործական դպրոցում, պակասեցրած գներով մօտ 4000 մէկ և երկու տան-
րեկան ամենաբարձր տեսակների մրցեղէն ծառեր և 50,000-ից աւելի զարդաւառներ, փշածառեր,
մշտադալար և տնեղադար ծառեր և թուփեր մէկ տարեկան հասակից մինչեւ հինգ:
(Կ. Տ. չ.) 30—40

Եղարար Ե. և Մ. Միրզաբեկեանցների
ԾԻՒՆԵՐՈՏԻ ԳՈՐԾԵՐԱՆ
Բ Ա Գ Ի Ո Ւ Մ
Ի նկատ առնելով, որ տարեց տարի մեր գործարանի ծիսախոտի և պապիւրայի պահանջը
գնալով մեծանում է՝ մենք, որպէսզի դիտութիւն լինենք տուած մեր մշտական գնորդներին՝ վը-
ճուցինք Թիֆլիսում (Հայաբարի կամուրջի մօտ, տուն Խաղաղի) բանալ սեփական խանութ, որ-
տեղ կարելի է միշտ ստանալ ծիսախոտի և պապիւրայի ամենաբարձր տեսակները: Հրաւիրում ենք
պ. պ. ծիսողներին անձամբ հաւատարմաւ մեր ծիսախոտի բարձր յատկութեան:
Օտարաբարդեցիք իրանց պատուէրներով դիմում են—Тифлисъ, Табачный магазин.
Бр. Мирзабековичъ.
Պատուէրները կատարվում են ճշտութեամբ և շուտ:
5—10

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. RAQUET ET C-ie
ՖԱՐԱՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՍԿԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Կանոնաւոր և ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ ԲԱԺՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբա-
թի մի անգամ,
Եւ հալաւակը՝ Բաթումից Մարսել, մտնելով Տրապիզոն, Աստան և Պոլս: Մեկնում է Բաթում-
մից՝ չորեքշաբթի, 5/17 յունվարի ՍԻՐԿԱՍԻ չորեքշաբթի, նաւագետ ԳԱՐԻԲԻ Եւ արագէս
շարունակաբար, երկու շաբաթի մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժաւր 4-ին ճաշից յետոյ:
Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմարները տրվում են սովորականից
պակաս գներով:
Ամիսը մի անգամ կանոնաւոր հաղորդակցութիւն Բաթումի և Անտիպոլիսի մէջ, ընդունե-
լով ապրանքներ բոլոր հիւսիսային նաւահանգիստների համար:
Ապրանքների և ճանապարհորդների ծախի հարկաւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար
թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան գործակալներին:
ԲԱԺՈՒՄԻՄ—պ. Վիկտոր ԳԱՐԻՍԻՆ, Նաբէլէմայա: ԹիֆլիսիՄ—պ. Օ. Գ. Բաբեկեան-
եանին, Սիւնի փող. Խոջապարտիսով և Մայսուրաձէի բարձրաւար: ԲԱԺՈՒ—Եղր. Վ. և Ի. Մալիշ-
ֆեաներին, Նաբէլէմայա փողոց, տուն Կրասնիկովի, № 27: ՆՕՎՕՐՕՍՍԻՑԿԱ—պ. Մեկիսի,
Հերչեբոգերին: (Կ. Տ. չ.) 6—20

Лучшія аттестации отъ учебного начальства.
И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ
преподаетъ
Полный курсъ БУХГАЛТЕРІИ
ПРЕДМЕТЫ ЗАНЯТІЙ:
1) Бухгалтерія (двойная италянская), 2) Коммерческая ариометика,
3) Коммерческая экономія. 4) Ариометика на счетахъ, 4) Торговья и
вексельная узаконенія и 5) Коммерческая корреспонденція.
Курсъ 3-хъ-мѣсячный. Занятія ежедневныя. Плата за курсъ 60 руб. Ручатель-
ство и гарантія за учебн. Болѣе 1000 окончившихъ курсъ. Михайловская, № 71.
Собсѣ. венный методъ преподаванія по собственнымъ сочиненіямъ, продающимся
во всѣхъ книжныхъ магазинахъ.
Занятія съ января мѣсяца. 7—100
Годъ занятій десятиль.
За успешнія занятія благодарности. Преподов. ведется по собств. сочиненіямъ.

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐԱՀԱՄԵԱՆ
Հեղինակ «Ձեռնարկի առևտրական և գործարանական հաշուապահութեան»
ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է
Երկու սերի անձանց՝ 4 ամսվայ ընթացքում հաշուապահութիւն գործնականապէս, և-
րախաւորելով, և եղած դէպքերում լսման է առնում պաշտօնի առաջարկել:
ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԵՐԻ ԱՌԱԿԱՆԵՐՆ ԵՆ
Ա) Կրկնակի խաղաղան հաշուապահութիւն ըստ ամենայն առևտրական ձևիցերի, հան-
դերձ նախալին արդիւնաբերական և կերտիւնի գործարանական հաշուապահութեան:
Բ) Առևտրական խաղաղանութիւն:
Գ) Առևտրական նախապարտութիւն:
Դ) Գեղարուութիւն և ամենապատ ձեռքերի ուղղելը:
Պարապմունքներ սկսվելու են 1900 թի յունվարի 15-ից, ճաշից յետոյ, և պարբերաբար
շարունակվելու են խաղաղանի 2000 ամսից յետոյ. իսկ կիրակի օրերը լինելու են առանձին
գործնական պարապմունքներ:
Ցանկացողներ թող դիմեն դրաւոր կամ անձամբ 3 ժամից մինչեւ 6 ժամ երեկոյան,
Ս Օ Լ Օ Ա Վ, Սերգիւկովի փողոց, տուն Լիսիցեանի, № 20:
Վերաբերան հաշուապահութեան ձեռնարկը ծախվում է ԹիֆլիսիՄ, Տեղիակի մօտ,
և Ռուսաստանի բոլոր յայտնի գրաւաճառանոցներում: Գինն է 3 ր. 50 կոպէկ: Օտա-
րաբարդեցիքները զիջող գներու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պատի ծախս
վճարելու: 6—20

СЕКРЕТЪ
КРАСОТЫ
А. СІУ и К^о
МОЛОДОСТИ
МОСКВА. 20 коп. кув.